

Inicjatywa „Opolska Odnowa Wsi 2.0”

Wprowadzenie

„Opolska Odnowa Wsi 2.0” to nowy etap rozwoju wieloletniego programu wspierającego mieszkańców wsi regionu opolskiego. Inicjatywa stanowi ramę dla wielu działań, projektów i programów podejmowanych przez Samorząd Województwa Opolskiego na rzecz wzmocnienia społeczności wiejskich, poprawy jakości życia i zachowania lokalnego dziedzictwa.

Kontynuując ponad 25-letnią tradycję Opolskiego Programu Odnowy Wsi, Inicjatywa łączy doświadczenie i nowoczesność – tworzy przestrzeń do współpracy, uczenia się i wspólnego działania. Jest otwartą propozycją dla liderów lokalnych, organizacji pozarządowych, sołectw, gmin i wszystkich mieszkańców wsi, którym bliska jest idea wspólnego dobra. Realizowane działania wzmacniają relacje pomiędzy samorządem województwa, gminami i mieszkańcami, tworząc system współpracy oparty na dialogu i wzajemnym zaufaniu.

Ponadto, Inicjatywa „Opolska Odnowa Wsi 2.0” wpisuje się w założenia Europejskiego Paktu na rzecz Obszarów Wiejskich (Rural Pact), promującego zrównoważony, odporny i partnerski rozwój wspólnot wiejskich.

1. Cele i założenia

Celem głównym Inicjatywy jest wspieranie odnowy i rozwoju obszarów wiejskich poprzez pobudzanie aktywności społecznej, umacnianie tożsamości lokalnej oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Cele szczegółowe obejmują:

- 1) wzmacnianie tożsamości lokalnej i regionalnej,
- 2) zachowanie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i kulinarnego, zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa wsi, w tym dziedzictwa kulinarnego,
- 3) kreowanie miejsc, obiektów i przestrzeni publicznych o wysokich walorach,
- 4) szerokie, obywatelskie zaangażowanie mieszkańców wsi w życie społeczne i działania prorozwojowe,
- 5) wzmocnienie wiejskiego przywództwa, kompetencji liderów wiejskich i organizacji,
- 6) ukierunkowanie wizji przemian oraz tworzenie i realizacja planów odnowy / rozwoju miejscowości, w tym z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych,
- 7) upowszechnianie wzorcowych rozwiązań i postaw społecznych,
- 8) ugruntowanie partycypacji społecznej i współdziałanie sołectw,

- 9) zapewnienie transferu idei, wiedzy o mechanizmach rozwoju lokalnego oraz informacji o dostępnych formach pomocy rozwojowej, w szczególności oferowanej przez samorząd województwa.

2. Uczestnicy

W Inicjatywie uczestniczą mieszkańcy wsi oraz wszystkie podmioty, które chcą działać na rzecz rozwoju obszarów wiejskich – społeczności lokalne, wiejskie organizacje pozarządowe, sołectwa, gminy, instytucje publiczne i podmioty prywatne. Kluczową rolę odgrywają lokalni liderzy oraz partnerzy wspierający rozwój kapitału społecznego.

Koordynatorem Inicjatywy jest Departament Rozwoju Wsi i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

3. Kierunki wsparcia

Kierunki wsparcia wyznaczają priorytetowe obszary, dla których zostały zaplanowane formy wsparcia i działania.

1) Polska Kuźnia Liderów Wiejskich

Kierunek ten koncentruje się na rozwoju kompetencji przywódczych, społecznych i organizacyjnych liderów lokalnych. Obejmuje działania szkoleniowe, doradcze i animacyjne, których celem jest wzmocnienie potencjału osób aktywnie działających na rzecz swoich społeczności. Celem jest budowa trwałego kapitału społecznego i wzmacnianie lokalnego przywództwa, przy wsparciu gminy i ekspertów zewnętrznych.

2) Opolskie dla Małych Ojczyzn

Ten kierunek wsparcia obejmuje działania służące zachowaniu i rozwojowi tożsamości lokalnej, dziedzictwa kulturowego oraz integracji społecznej mieszkańców wsi. Wspierane są inicjatywy poprawiające estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej, pielęgnujące tradycje i zwyczaje, a także angażujące społeczność w planowanie i realizację lokalnych projektów.

3) Opolskie Dziedzictwo Kulinarne

Kierunek ten ma na celu rozwój i promocję opolskiej żywności wysokiej jakości, opartej na lokalnych surowcach, tradycji i dziedzictwie kulinarnym regionu poprzez wsparcie dla producentów, Kół Gospodyń Wiejskich, restauratorów i przetwórców.

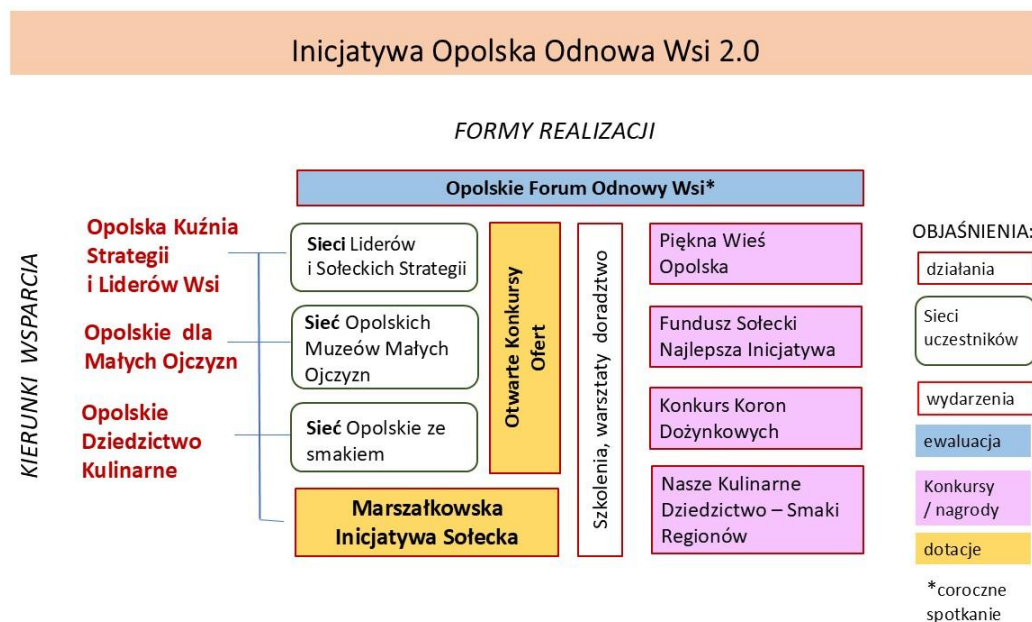
4. Formy realizacji

„Opolska Odnowa Wsi 2.0” obejmuje szeroki zestaw działań, które wzajemnie się uzupełniają i wspierają rozwój lokalnych inicjatyw:

- 1) **Marszałkowska Inicjatywa Sołecka** – inicjatywa samorządu objęta regulaminem przyjmowanym przez Zarząd Województwa Opolskiego, który określa zasady udzielania pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji małych projektów lokalnych na terenach wiejskich. O dofinansowanie mogą starać się wszystkie sołectwa w województwie, za pośrednictwem właściwych urzędów gmin, a jeden cykl udzielania pomocy finansowej w ramach MIS obejmuje trzy lata i realizowany jest w formie corocznych naborów.
- 2) **Otwarte konkursy ofert** dla organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju wsi, zwłaszcza w sferze pożytku publicznego „Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych”, wspierające pielęgnowanie tradycji, tożsamości i miejsc ciekawych, a także mające na celu integrację społeczeństwa wiejskiego oraz aktywizację kobiet.
- 3) **Rozwój sieci tematycznych**, w szczególności kulinarnej poprzez kontynuowanie działań w ramach inicjatywy „Opolskie ze smakiem”, objętej osobnym regulaminem, której celem jest rozwój i promocja żywności wysokiej jakości oraz rozwój opolskiego rynku żywności naturalnej tj. tradycyjnej, lokalnej, regionalnej, ekologicznej; opartego na surowcach pozyskiwanych lokalnie, a także zwiększenie zainteresowania konsumentów żywnością wysokiej jakości. W ramach rozwoju sieci tematycznych powstawać będą kolejne inicjatywy, zwłaszcza bazujące na tożsamości i dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym wsi, w tym m.in. poprzez działania skierowane do właścicieli i zarządców małych izb regionalnych (Muzea Małych Ojczyzn). Znaczenie będzie miało również zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego wsi, stanowiącego integralną część lokalnej tożsamości i tradycji. Dodatkowo rozwijana będzie sieć liderów i sołeckich strategii, której celem jest wzmocnienie współpracy pomiędzy aktywnymi przedstawicielami społeczności wiejskich, wymiana doświadczeń w zakresie planowania i wdrażania lokalnych strategii rozwoju oraz wspieranie kompetencji przywódczych i strategicznych liderów sołeckich.
- 4) **Wsparcie doradcze, szkoleniowe i informacyjne** dla liderów wiejskich i mieszkańców poprzez organizację cyklu szkoleń, warsztatów, doradztwa na miarę zgłaszanych przez interesariuszy potrzeb.
- 5) **Konkursy i wydarzenia** promujące aktywność społeczną, w tym wieloletnie konkursy organizowane dla społeczności wiejskich, tj. Piękna Wieś Opolska, Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa, Wojewódzki Konkurs Koron Dożynkowych, Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów czy turnieje dla Kół Gospodyń Wiejskich.
- 6) **Opolskie Forum Odnowy Wsi** – stanowi przestrzeń dialogu, współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy kluczowymi interesariuszami odnowy wsi – liderami lokalnych

społeczności, przedstawicielami sołectw, organizacji pozarządowych oraz gmin. Celem Forum jest integracja środowiska działającego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, prezentacja dobrych praktyk oraz wspólne poszukiwanie nowych kierunków działań. W ramach wydarzenia planowane jest organizowanie co najmniej jednego spotkania rocznie, które oprócz funkcji networkingowej i inspiracyjnej, będzie także okazją do zgłaszania opinii, pomysłów i uwag uczestników dotyczących funkcjonowania inicjatywy w województwie opolskim.

Ryc. 1 Schemat działania Inicjatywy

5. Logotyp

Nowy logotyp inicjatywy czerpie z kolorystyki i motywów graficznych znanych z wcześniejszego znaku „Odnowa Wsi Opolskie”. Dzięki temu zachowuje rozpoznawalność programu, a jednocześnie wprowadza nowoczesne elementy symbolizujące społeczność, dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe i kulinarne.

Logotyp posiada **uproszczoną księgę znaku**, określającą zasady jego prawidłowego stosowania w materiałach promocyjnych i informacyjnych, w tym wytyczne dotyczące kolorystyki, proporcji oraz minimalnych pól ochronnych. **Prawa autorskie oraz prawo do dysponowania logotypem przysługują Województwu Opolskiemu**, które jest jedynym podmiotem uprawnionym do jego udostępniania i modyfikacji.

6. Finansowanie

Działania w ramach inicjatywy finansowane są z budżetu Województwa Opolskiego, w tym przede wszystkim ze środków będących w dyspozycji Departamentu Rozwoju Wsi i Rolnictwa. Działania mogą być również współfinansowane z funduszy europejskich, krajowych i innych źródeł pozabudżetowych. Dzięki temu możliwe jest skuteczne łączenie różnych instrumentów wsparcia i rozwijanie nowych form pomocy dla społeczności lokalnych.

7. Monitorowanie i rozwój

Postępy wdrażania inicjatywy są corocznie oceniane i przedstawiane Zarządowi Województwa Opolskiego. Wyniki ewaluacji służą dostosowywaniu kierunków wsparcia do zmieniających się potrzeb obszarów wiejskich i zapewniają ciągłość rozwoju inicjatywy.